

7. WAARDEASPECTEN

7.1 Archeologie

In 1998 is het Verdrag van Malta tot stand gekomen. Doelstelling van het verdrag is de bescherming en het behoud van archeologische waarden. Ter uitvloeisel van dit verdrag wordt in het kader van de ruimtelijke ordening het behoud van het archeologisch erfgoed meegewogen zoals alle andere belangen die bij de voorbereiding van het plan een rol spelen. Een belangrijk uitgangspunt van het Verdrag van Malta en het rijksbeleid is dat het behoud in situ (op de oorspronkelijke plaats) voor gaat op het behoud ex situ (opgraven en bewaren in depot). Met de Wet op de archeologische monumentenzorg (1 september 2007) worden de uitgangspunten van het Verdrag van Malta geïmplementeerd.

7.1.1 Archeologisch onderzoek

Om inzicht te krijgen in de archeologische situatie ter plaatse van de ontwikkeling van het 'Post-Kantoor' is een archeologisch bureau- en verkennend onderzoek⁸ uitgevoerd. Dit conform het beleid uit de rapportage Milieutoetsen Stede Broec, hierin wordt aangegeven dat in geval van een locatie met een hoge archeologische waarde er deskundig onderzoek moet plaats vinden.

Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de bij het bureauonderzoek verkregen informatie is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. De onderzoekslocatie is gelegen binnen de getij-afzettingen van het Laagpakket van Wormer op een getij-inversierug. Deze kreekrug heeft een hoge trefkans op archeologische resten uit de Midden- tot Late Bronstijd. Het gaat hierbij vooral om sporen van nederzettingen, maar ook om grafheuvels. Daarnaast ligt de locatie binnen de oude dorpskern van Bovenkarspel. Hierdoor is er ook een hoge trefkans op archeologische resten uit de periode Late Middeleeuwen – Nieuwe Tijd. De archeologische resten zijn vooral te verwachten direct onder de bouwvoor en aan de top van de zandige afzettingen van de kreekrug. De resten zullen vooral bestaan uit anorganische resten zoals aardewerk, (vuur)stenen artefacten en mogelijk metaal. Daarnaast kunnen er in de nattere delen ook organische resten zoals hout en bot bewaard gebleven zijn.

⁸ ARC, *Een archeologische bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Hoofdstraat 17 – 19 te Bovenkarspel, gemeente Stede Broec (NH)*, projectcode 3009/345, Geldermalsen 2009

Booronderzoek

Uit karterend booronderzoek is gebleken dat de bodem op de locatie voor een groot deel is verstoord op de kreekafzettingen. Dit betreft voor een belangrijk deel een recente verstoring. Hieronder is op de hele locatie het beddingzand van de kreek aanwezig. In één boring is nog veen op de kreekafzettingen aangetroffen. In het verstoorde pakket is in twee boringen roodbakkend aardewerk uit de Nieuwe Tijd aangetroffen. Er is echter op basis van het booronderzoek niet uit te sluiten dat er nog archeologische waarden in het onderzoeksgebied aanwezig zijn.

Aanbeveling

Uit het bureau- en inventariserend veldonderzoek blijkt dat de bodem op de onderzoekslocatie voor een groot deel is verstoord, maar dat onder deze verstoring nog mogelijk archeologische sporen aanwezig zijn. Daarom wordt de aanbeveling gedaan om vervolgonderzoek op de locatie uit te voeren in de vorm van een archeologische begeleiding van het uitgraven van de bouwput en de funderingssleuven. Hiervoor dient een Programma van Eisen (PvE) te worden opgesteld, dat moet worden goedgekeurd door het bevoegd gezag, de gemeente Stede Broec. De gemeente beslist of en in welke vorm er vervolgonderzoek dient plaats te vinden. De gemeente Stede Broec heeft opdracht gegeven voor dit Noodzakelijke programma van Eisen.

7.2 Natuur

In het plangebied zijn natuurwaarden te verwachten. In deze quick scan wordt een inschatting gemaakt van de aanwezige beschermde natuurwaarden in het plangebied en de consequenties hiervan voor het plan.

7.2.1 Natuurwetgeving

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatig gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk en op provinciaal niveau in structuurvisies en verordeningen is vastgelegd.

De *Natuurbeschermingswet* heeft betrekking op de Europees beschermde Natura-2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er n.a.v. projecten, plannen en activiteiten mogelijkserwijs (significante) effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben

op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermd Natuurmonument) zijn vergunningplichtig.

De *Flora- en faunawet* heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en zeldzame ongewervelde diersoorten en op een honderdtal vaatplanten. Bij ruimtelijke ontwikkelingen hoeft alleen rekening gehouden te worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit tabel 2 en tabel 3 van de *Flora- en faunawet*, en met vogels. Voor deze soorten moet een ontheffing worden aangevraagd wanneer een ruimtelijke ontwikkeling leidt tot schade aan de soort of verstoring van leefgebied. Voor de tabel 3 soorten kan de ontheffing alleen worden verkregen indien de ruimtelijke ontwikkeling een (zwaarwegend) belang vertegenwoordigt - behorende bij het beschermingsregime waaronder de soort beschermd wordt - en er geen alternatieven voorhanden zijn. Indien echter passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van het leefgebied te garanderen dan is een ontheffing niet noodzakelijk. Voor soorten van tabel 2 geldt dat een ontheffing niet nodig is wanneer gewerkt wordt conform een door LNV goedgekeurde gedragscode. De gedragscode voor de bouwsector is in april 2009 goedgekeurd en sindsdien toepasbaar.

7.2.2 Methode

Het onderzoek bestond uit een veldonderzoek en een bronnenonderzoek.

Veldonderzoek

Het plangebied is op verschillende momenten door ecologen van BRO en van ecologisch adviesbureau Van der Goes en Groot onderzocht. Op woensdag 15 juli 2009 is in het plangebied een verkennend terreinbezoek. Het doel van het verkennende terreinbezoek was een beeld te krijgen van de gebiedskenmerken zoals grondgebruik en ecotopen. Ook zijn mogelijke sporen van dieren, de aanwezige vegetatie en de ecologische samenhang met de omgeving onderzocht. Het verkennende terreinbezoek had tevens tot doel na te gaan of aanvullend veldonderzoek noodzakelijk is in de daarvoor geldende inventarisatieperioden.

Uit het verkennende terreinbezoek kwam naar voren dat de alle panden en met name de twee leegstaande panden in het plangebied potenties hebben voor vleermuizen. Mogelijk zijn er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Dit is onderzocht door middel van een gericht onderzoek, mede met behulp van speciale sonarapparatuur waarmee de roep van vleermuizen gehoord kan worden. In de periode tussen september en december 2010 is het plangebied meerdere malen onderzocht. De leegstaande panden zijn ook aan de binnenzijde onderzocht.

Bronnenonderzoek

Uit de informatie van het ministerie van LNV is afgeleid of het plangebied in de buurt van Natura 2000 gebieden ligt. In de provinciale uitwerking van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is bekeken of het plangebied binnen de EHS valt.

Uit de Bodemkaart van Nederland is informatie gewonnen over de bodemsamenstelling van het gebied. Op basis van die informatie is mede afgeleid voor welke beschermde plantensoorten het gebied geschikt is.

De Atlas van de Nederlandse zoogdieren is geraadpleegd voor informatie over de verspreiding van alle inheemse zoogdieren (Broekhuizen *et al.* 1992). Voor informatie over de verspreiding en leefmilieus van reptielen, amfibieën en vissen is de website van RAVON geraadpleegd. De websites van SOVON en de Vogelbescherming zijn geraadpleegd voor soortinformatie en verspreiding van vogels, evenals de Atlas van de Nederlandse Broedvogels van SOVON (2002).

7.2.3 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit het voormalige postkantoor met bovenwoning, vier vrijstaande woningen, een winkel en een kantoor langs de Hoofdstraat in Bovenkarspel. Aan de achterzijde (noordkant) wordt het plangebied begrensd door een vaart. De westgrens wordt gevormd door de Rozenboomlaan en de oostgrens is het Juk.

Het voormalige postkantoor en één van de woningen staan leeg. Het voormalige postkantoor is een pand uit de jaren '20 met een groot schilddak met dakpannen. In de tuin van een van het leegstaande huis staan relatief veel bomen: langs de vaart staan elf grote populieren, langs de oostkant staan enkele kleinere populieren en elzen, in het midden en de zuidkant staan een okkernoot, enkele vliegdennen en jonge ruwe iepen. In de voortuin staat een grote oude beuk, stamdiameter circa één meter. Achter het naastgelegen huis staan een Italiaanse populier en een lijsterbes. Aan de oostkant van het plangebied, aan de kant van het Juk, is een braakliggend terrein aanwezig.

7.2.4 Resultaten gebiedsbescherming

Het plangebied valt buiten de invloedssfeer van de voor de Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur aangewezen gebieden. De Boswet is niet van toepassing op het plangebied, vanwege de ligging in de bebouwde kom. Voor de kap van bomen is mogelijk een kapvergunning nodig van de gemeente.

7.2.5 Resultaten soortenbescherming

In het onderstaande wordt een inschatting gegeven van de aanwezige beschermde soorten. Dit is gedaan op basis van de verspreidingsgegevens van planten en dieren, zoals omschreven bij de methode.

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied komen naar verwachting enkele algemene soorten grondgebonden zoogdieren voor, zoals Aardmuis, Egel, Huisspitsmuis, Mol en Veldmuis. Voor deze en andere algemene soorten is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen ontheffing nodig van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn en zijn als zodanig wettelijk beschermd volgens het strengste beschermingsniveau. In bebouwde gebieden zoals het plangebied komen vleermuizen voor, zoals de Gewone dwergvleermuis en de Watervleermuis. Vleermuizen hebben verblijfplaatsen in bomen en in gebouwen. In de gebouwen in het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in spouwmuren, achter daklijsten of op zolders. De twee leegstaande panden, te weten het voormalige postkantoor en het ten oosten gelegen vrijstaande woonhuis, bieden mogelijkheden voor grootoorvleermuizen, een zeldzame groep vleermuizen.

Tijdens het gerichte vleermuisonderzoek tussen september en december 2009 zijn geen waarnemingen gedaan van vleermuizen die in het plangebied verblijfplaatsen hebben. Op basis van dit onderzoek is de inschatting dat de kans klein is dat er belangrijke kolonies of zeldzame soorten vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Nader onderzoek in het voorjaar is noodzakelijk om zekerheid te verkrijgen over de aanwezigheid van beschermde vleermuizen.

Als uit een vervolgonderzoek in het voorjaar blijkt dat er vleermuizen in het plangebied voorkomen, dan moeten maatregelen genomen worden om negatieve effecten te voorkomen. Een ontheffing voor vleermuizen is niet haalbaar, vanwege de strenge bescherming van deze soortgroep. Daarom moet een plan worden opgesteld om bij werkzaamheden in het plangebied de aanwezige vleermuizen niet te verstoren. Bij de verbouwing van het voormalige bestaat de mogelijkheid om verblijfplaatsen van vleermuizen te behouden of te realiseren. Als aan deze twee voorwaarden wordt voldaan dan kan het plan redelijkerwijs zonder negatieve effecten op vleermuizen kan worden uitgevoerd.

Naast de genoemde algemene soorten en vleermuizen zijn er in het plangebied geen beschermde soorten zoogdieren te verwachten.

Gedurende de periode tussen de terinzage legging van het voorontwerpbestemmingsplan en het ontwerpbestemmingsplan heeft nader onderzoek⁹ plaatsgevonden. Het plangebied is drie maal in 2009 bezocht en twee maal in 2010. Uit het onderzoek blijkt dat er geen aanwijzingen zijn dat de geïnspecteerde bebouwing of bomen, en een muur daarbuiten, worden benut door vleermuizen als paar- en/of winterverblijf. De bebouwing lijkt slechts lage potentie voor verblijvende vleermuizen te hebben. Verder is tijdens het totale onderzoek een zeer lage vleermuisactiviteit vastgesteld. Er zijn slechts twee foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen, deze toonden geen directe binding met de aanwezige gebouwen of bomen. Ook is er in de bebouwing en in de bomen geen paar- of kraamplaats aangetroffen. Het gebied lijkt niet van groot belang als trekroute voor vleermuizen.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn op de zolder nestplaatsen van de Gierzwaluw en de Huismus aangetroffen. Voor gierzwaluwen vormt het voormalige postkantoor een van de weinige kolonies, zo niet de enige, in Bovenkarspel. Er verblijven circa drie tot vier paartjes gierzwaluwen tussen de dakpannen en het hout van het dak aan de noordzijde van het voormalige postkantoor. De Huismus broedt hoogstwaarschijnlijk op twee plaatsen onder het dak: onder het dak van de grote dakkapel aan de voorzijde en nabij de dakkapel aan de kant van de Rozenboomlaan.

Gierzwaluwen en Huismussen moeten beschouwd worden als vogels met vaste verblijfplaatsen. Dat houdt in dat deze vogels het gehele jaar op dezelfde plaats verblijven of er elk jaar naar terugkeren. Met name de Gierzwaluw is erg honkvast en kan na sloop of verbouwing van de gebouwen waarin ze hun verblijfplaatsen hebben erg moeilijk weer een nieuwe verblijfplaats vinden. De Gierzwaluw is in Nederland volledig afhankelijk van gebouwen voor zijn verblijfplaatsen. Er zijn in Nederland steeds minder gebouwen met geschikte daken of spouwmuren. Bij de renovatie van het voormalige postkantoor moet de aanwezige kolonie daarom een nieuwe plek krijgen. Gezien de hellinghoek van het dak en de noord-oriëntatie van de achterzijde is het dak geschikt als nestplaats. Door gebruik te maken van zogenaamde nestpannen kan de kolonie behouden blijven. Voorwaarde is wel dat de werkzaamheden plaatsvinden na 31 juli en gereed zijn vóór 1 april daaropvolgend. In de tussenliggende periode zijn de gierzwaluwen namelijk in de overwinteringsgebieden Afrika.

De Huismus is flexibeler dan de Gierzwaluw, maar ook deze soort is volledig afhankelijk van gebouwen en de mens voor het voortbestaan. Daarom is het aan te bevelen om na de renovatie nestkasten voor de Huismus aan te brengen op het gebouw. Hier zijn oplossingen voor op de markt die niet opvallen op het gebouw en geen

⁹ Van der Goes en Groot, *Voormalig postkantoor te Bovenkarspel- Onderzoek naar vleermuizen in 2009 en 2010*, Alkmaar 2010

overlast opleveren voor de gebruikers. Er moeten minimaal twee van zulke nestplaatsen worden gerealiseerd, omdat er nu ook twee paartjes in het pand verblijven.

Het plangebied is verder geschikt voor algemene vogelsoorten, zoals Houtduif, Koolmees, Merel, Tuinfluiter en Zanglijster. Deze vogels kunnen in de aanwezige bomen, struiken en gebouwen tot broeden komen. Broedende vogels mogen niet worden verstoord. Daarom moet bij werkzaamheden zoals het maaien en bouwrijp maken van het plangebied en het vergraven van sloten gecontroleerd worden of er nesten aanwezig zijn. Indien dit het geval is, moet gewacht worden tot het broeden voorbij is en de jongen zijn uitgevlogen. De kans op broedende vogels is het kleinst buiten de periode maart – augustus. Broedgevallen buiten die periode mogen ook niet verstoord worden.

Amfibieën en vissen

De vaart in het plangebied is geschikt voor algemene soorten vissen. Voor amfibieën is de vaart nauwelijks geschikt, vanwege de steile oevers. Eventuele vergravingen van de oever in het plan hebben geen negatieve effecten op beschermde soorten amfibieën of vissen.

Overige soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens van planten en dieren en de aanwezige biotopen in het plangebied is geconstateerd dat er in het plangebied geen potentiële leefmilieus aanwezig zijn voor beschermde planten, reptielen en ongewervelde diersoorten. De benodigde leefomstandigheden voor deze soorten, zoals de juiste bodemgesteldheid, waterkwaliteit en waardplanten ontbreken namelijk in het plangebied.

7.2.6 Conclusie

Uit gericht onderzoek naar vleermuizen in het najaar van 2009 is gebleken dat de kans klein is dat er belangrijke kolonies of zeldzame soorten vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat er geen aanwijzingen zijn dat vleermuizen gebruik maken van de bebouwing en bomen. Een ont-heffing in het kader van de Flora- en Faunawet is niet nodig. De haalbaarheid van de bestemmingsplanwijziging afdoende aangetoond.

Daarnaast is er in het plangebied een kolonie Gierzwaluwen aanwezig, broeden er Huismussen en diverse andere soorten vogels. Voor de Gierzwaluwen en de Huismussen moeten de bestaande verblijfplaatsen zoveel mogelijk behouden blijven, als dat niet mogelijk is moeten er nieuwe verblijfplaatsen worden gerealiseerd. Hierover zijn in het bovenstaande aanbevelingen gedaan. Voor algemene soorten vogels geldt dat ze tijdens het broeden niet mogen worden verstoord. Voor de kap van bomen tenslotte is mogelijk een kapvergunning van de gemeente nodig.

Mits aan bovengenoemde voorwaarden wordt voldaan is de verwachting dat het plan vanuit natuurwetgeving en -beleid redelijkerwijs doorgang kan vinden.

7.3 Wijzigingsbevoegdheid

Ook vanuit het oogpunt van archeologie en flora en fauna zal moeten blijken dat de wijzigingsbevoegdheid reëel is.

- Archeologie: voor de ontwikkeling van het 'Post-Kantoor' is onderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de bodem op die onderzoekslocatie voor een groot deel is verstoord, maar dat onder deze verstoring nog mogelijk archeologische sporen aanwezig zijn. Op grond hiervan kan worden verwacht dat ook ter plaatse van de wijzigingsbevoegdheid er archeologische sporen aanwezig zijn.
- Flora en fauna: er is een onderzoek uitgevoerd naar flora en fauna ten behoeve van het 'Post-Kantoor'. Daaruit bleek dat vanuit flora en fauna oogpunt er geen belemmeringen zijn: met een aantal voorwaarden in acht nemend kan het plan vanuit natuurwetgeving en – beleid redelijkerwijs doorgang vinden. Gezien de directe nabijheid van de wijzigingsbevoegdheid ten opzichte van het 'Post-Kantoor' kan gesteld worden dat de verwachting gelijk is.

7.3.1 Conclusie

Op grond van bekende gegevens is het redelijkerwijs te verwachten dat de wijzigingsbevoegdheid haalbaar is. Wel zal er een voorwaarde worden opgenomen dat er een verkennend archeologisch onderzoek wordt uitgevoerd, hieruit zal blijken of er archeologische sporen te vinden zijn en hoe hiermee dan moet worden omgegaan.